T088 TKL 6 (20) Luận Phật Địa Kinh Q6

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 6 331

LUAÄN VEÀ KINH PHAÄT ÑÒA
QUYEÅN 6
Kinh: “Laïi nhö theá giôùi laø choã thoï duïng roäng lôùn cuûa caùc chuùng sinh. Nhö vaäy, trí Dieäu quaùn saùt cuûa Nhö Lai cuõng thò hieän chuùng hoäi cuûa taát caû chö Phaät, möa côn möa phaùp lôùn ñeå cho chuùng sinh ñöôïc tieáp nhaän nieàm vui cuûa phaùp lôùn”. Luaän: Trong ñoaïn kinh naøy, Ñöùc Nhö Lai ñaõ chæ roõ veà töôùng cuûa nhaân thoï duïng. Nhö khí theá gian vì tuøy thuoäc vaøo nghieäp cuûa höõu tình vôùi söùc taêng thöôïng cuûa chuûng töû trong töôùng chung A-laïi-da bieán hieän sinh ra caùc thöù coâng cuï, tieàn cuûa hoã trôï cho töôùng chung, vì muoán cho höõu tình ñöôïc thoï duïng roäng lôùn. Nhö vaäy, trí Dieäu quaùn saùt cuûa Nhö Lai giuùp cho trí bình ñaúng, laøm taêng thöôïng duyeân daãn daét phaùt trí Ñaïi vieân caûnh töông öng vôùi thöùc thanh tònh, hieän thaân thoï duïng cuøng caùc chuùng hoäi vôùi uy ñöùc noåi baät maø möa côn möa phaùp lôùn, ñeå cho caùc Ñaïi Boà-taùt thuoäc ñòa thöôïng ñöôïc tieáp nhaän phaùp laïc lôùn lao, ñoàng thôøi cuõng hoã trôï cho trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai, laøm taêng thöôïng duyeân, kích thích môû ra göông trí töông öng vôùi Thöùc thanh tònh, theå hieän thaân bieán hoùa caùc chuùng hoäi vôùi oai ñöùc saùng choùi, möa côn möa phaùp lôùn ñeå cho haøng ñòa tieàn vaø caùc höõu tình giaùo hoùa ñöôïc thoï duïng nguoàn vui cuûa giaùo phaùp. Kinh: “Nhö naêm coõi treân theá giôùi ñöôïc toàn taïi laø ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh, coõi ngöôøi, coõi trôøi. Nhö vaäy, trí Dieäu quaùn saùt cuûa Nhö Lai hieän roõ ñaày ñuû nhaân quaû voâ bieân vaø söï sai bieät cuûa naêm coõi.” Luaän: Trong ñoaïn kinh naøy, Ñöùc Nhö Lai ñaõ chæ roõ veà töôùng cuûa nhaân sai bieät trong naêm coõi. Noù tuøy thuoäc vaøo nghieäp löïc cuûa höõu tình vôùi söùc taêng thöôïng trong theá giôùi, chuûng töû cuûa töôùng khoâng chung

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 6 332

trong A-laïi-da bieán hieän sinh ra söï khaùc bieät veà nhaân quaû cuûa naêm coõi ñang toàn taïi. Nhö vaäy, trí Dieäu quaùn saùt cuûa Nhö Lai vì laáy nhaân quaû cuûa

naêm coõi laøm caûnh giôùi, cho neân gioáng nhö coù söï khaùc bieät veà hai töôùng nhaân quaû cuûa naêm coõi bieán hieän, khoâng phaûi sinh ra caùc chuûng loaïi baát ñònh cuûa naêm coõi nhö A-toá laïc, hoaëc trôøi, hoaëc ngaï quyû, hoaëc coøn baøng sinh maø khoâng noùi rieâng bieät. Nhaân naêm coõi, nghóa laø thaân Trung höõu laøm phöông tieän cho naêm coõi. Coõi laø nôi ñeán, vì thaân Trung höõu coù theå höôùng ñeán, thuoäc veà khoâng phaûi coõi. Caên cöù vaøo loaøi coù söï soáng maø kieán laäp rieâng bieät boán loaøi, vì vaäy thaân Trung höõu cuõng thuoäc veà loaøi coù söï soáng. Höõu trong nghóa Trung höõu laø phöông tieän ñi ñeán, cho neân goïi laø Trung, töùc laø noùi ôû trong coõi. ÔÛ ñaây noùi nhaân laø nghóa cuûa phieàn naõo... coøn quaû laø naêm coõi. Kinh: “Caùc coõi Duïc-coõi Saéc, Voâ saéc trong theá giôùi hieän höõu toàn taïi. Nhö vaäy, trí Dieäu quaùn saùt cuûa Nhö Lai, hieån hieän ñaày ñuû nhaân quaû voâ bieân vaø söï sai bieät cuûa ba coõi”. Luaän: Trong naøy chæ roõ veà töôùng nhaân sai bieät cuûa caùc coõi. Nhö tuøy thuoäc vaøo nghieäp löïc cuûa höõu tình, vôùi söùc taêng thöôïng trong theá giôùi, chuûng töû cuûa töôùng chung vaø khoâng chung trong thöùc A-laïi-da bieán hieän, naûy sinh söï khaùc bieät veà nhaân quaû cuûa ba coõi. Theá giôùi trong naøy laø chung cho caû tình vaø phi tình. Nghóa laø theá giôùi höõu tình vaø khí theá giôùi. Neáu khoâng nhö vaäy thì trong theá giôùi aáy khoâng cho neân coù coõi Voâ saéc, vì trong coõi naøy chæ coù ñònh ñaõ sinh ra saéc chöù khoâng coù nghieäp sinh coõi Saéc, khoâng coù phöông höôùng-xöù sôû. Tuøy thuoäc vaøo duyeân thích öùng maø kieán laäp ba coõi trong ba ñôøi. Nghóa laø trong khí theá giôùi chæ coù coõi Duïc-coõi Saéc, coõi höõu tình vaø phi höõu tình. Trong coõi höõu tình coù ñuû ba loaïi. Chæ coù coõi höõu tình laáy khí theá giôùi thaâu nhieáp chung cho caû höõu tình vaø phi höõu tình, vì theá giôùi höõu tình chæ coù khaû naêng thaâu nhieáp coõi höõu tình. Nhö vaäy, trí Dieäu quaùn saùt cuûa Nhö Lai, laáy nhaân quaû cuûa ba coõi laøm caûnh giôùi, gioáng nhö söï sai bieät veà hai töôùng nhaân quaû cuûa ba coõi ñöôïc bieán hieän roõ raøng, chöù khoâng phaûi sinh ra nhaân quaû cuûa ba coõi gioáng nhö tröôùc. Hai loaïi phaân bieät. ÔÛ ñaây yù noùi: Vì trí Dieäu quaùn saùt coù theå quaùn saùt bao truøm heát thaûy caûnh, bao truøm söï soáng cuûa taát caû caùc giôùi, töùc laø coõi ñaõ chieâu caûm do nghieäp-phieàn naõo..., vôùi caùc haønh thaønh thuïc, tieáp nhaän töôùng nhaân quaû cuûa taâm-taâm phaùp..., bieán hieän. Nghóa laø trí

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 6 333

Ñaïi vieân caûnh cuûa caùc Nhö Lai ñöôïc söùc taêng thöôïng ñaõ sinh ra trí Dieäu quaùn saùt. Tuy khoâng coù naêng duyeân vaø sôû duyeân, nhöng ñaõ xa lìa hai chöôùng, laø nhaân cuûa heát thaûy phieàn naõo vaø sôû tri quaùn saùt taát caû caùc söï kieän nhaân quaû..., vaø coù theå noùi nhö chieác göông troøn saïch hieän leân moïi aûnh töôïng, taát caû aûnh töôïng ñeàu hieän roõ trong göông, nhöng göông trí khoâng coù loãi sai bieät. Trí Ñaïi vieân caûnh, ñeàu khoâng ngu toái ñoái vôùi moïi vieäc. Tuy coù khaû naêng hieän roõ taát caû aûnh töôïng, tuøy yù chuyeån bieán, nhöng maø khoâng heà phaân bieät. Trí naøy coù khaû naêng hieän baøy taát caû caûnh töôùng cuõng coù phaân bieät. Neáu khoâng phaân bieät thì khoâng theå quaùn saùt söï kieän nhaân quaû..., vaø giaûng noùi phaùp ñeå döùt boû söï nghi ngôø cuûa

chuùng hoäi. Ñoaïn vaên naøy chöùng minh moät caùch xaùc ñònh: Taâm voâ laäu..., cuõng coù ñoái töôïng. Treân trí Nhö Lai, voâ bieân nhaân quaû cuûa ba coõi vaø naêm ñöôøng ñeàu hieån hieän ñaày ñuû. Coù thuyeát noùi: Vì trí cuûa Nhö Lai raát saùng suoát vaø thanh tònh, cho neân taát caû caûnh töôùng duø hieän baøy trong trí, nhöng caûnh töôùng naøy khoâng phaûi laø trí ñaõ bieán hieän, vì khoâng thanh tònh, maø chæ laø do taâm..., cuûa chuùng sinh ñaõ bieán hieän ra aûnh töôïng cuûa caùc phaùp. Nhaän thöùc aáy khoâng ñuùng, vì neáu aûnh töôïng naøy laø ñieàu ñaõ ñöôïc nhaän bieát maø taâm..., cuûa chuùng sinh ñaõ bieán hieän ra thì taïi sao laïi hieän roõ treân trí Phaät? Khoâng theå naøo töø nhaân khaùc maø sinh taâm khaùc, noù maâu thuaãn vôùi lyù chaân chaùnh, nhö töôùng cuûa taâm khaùc. Ñaây cuõng nhö vaäy, nhöng caûnh töôùng naøy laø do taâm voâ laäu cuûa Nhö Lai bieán hieän. Nhö aûnh töôïng cuûa phaàn caáu ueá trong göông saùng, tuy gioáng nhö khoâng saïch, nhöng thaät ra khoâng phaûi laø khoâng saïch. Taâm vaø taâm phaùp duyeân vaøo caûnh cuûa phaùp nhö vaäy. Neáu duyeân vaøo caûnh khaùc thì khoâng phaûi, nhö caây kìm-chieác ñeøn khoâng ñoäng taùc, chæ vì tính chaát cuûa göông saùng voán trong saïch, cho neân bieán hieän gioáng nhö caûnh töôùng, nhöng coù theå duyeân vaøo söï lo nghó. Neáu caùc caûnh töôùng khoâng phaûi laø aûnh hieän cuûa taâm-taâm phaùp thì nhö naêm caên..., cuõng khoâng goïi laø ñoái töôïng. Nhö choã khaùc neâu baøy, trí khoâng phaân bieät cuõng nhaát ñònh nhö vaäy. Ñoái töôïng laø Chaân nhö khoâng xa lìa Theå trí, cho neân khoâng theå xaùc ñònh nhö vaäy. Trí theá tuïc-haäu ñaéc tuy khoâng duyeân vaøo Chaân, vì coù phaân bieät, maø khoâng chöùng ngoä ñöôïc Theå chaân, chæ töï bieán thaønh töôùng Chaân duyeân vaøo khoâng coù. Nhö caùc phaøm phu khaùc, taâm duyeân vaøo taâm voâ laäu, heát thaûy caûnh töôùng voâ laäu, tuy gioáng nhö voâ laäu nhöng thaät söï laø höõu laäu. Ñaây cuõng nhö vaäy. Ñaïo lyù Duy thöùc ñaõ quyeát ñònh nhö vaäy: Töôùng ñöôïc bieán hieän do taâm, tuy coù gioáng nhau, nhöng thaät ra

thì khoâng coù töï Theå. Neáu khoâng nhö vaäy thì phaûi coù saéc..., nhö taâm-taâm phaùp cuõng khoâng xa lìa caùc söï töông öng vôùi saéc..., kia, goïi laø caûnh cuûa Duy thöùc laø trôû thaønh loãi laàm lôùn. Kinh: “Nhö nuùi chuùa Ñaïi Baûo Toâ-meâ-loâ..., trong theá giôùi, toàn taïi hieän roõ. Trí Dieäu quaùn saùt cuûa Nhö Lai, vôùi oai thaàn cuûa chö Phaät vaø Boà-taùt ñaõ daãn phaùt giaùo phaùp thaâm dieäu roäng lôùn, coù theå hieän höõu”. Luaän: Trong ñoaïn kinh naøy, Ñöùc Nhö Lai ñaõ chæ roõ veà töôùng cuûa nhaân haøng phuïc giaëc oaùn. Nhö khí theá gian do söùc taêng thöôïng trong nghieäp cuûa caùc chuùng sinh maø phaùt sinh caùc bieån caû, khoâng theå lay ñoäng. Nhö vaäy, trí Dieäu quaùn saùt cuûa Nhö Lai, do caùc höõu tình chieâu caûm ñöôïc söùc taêng thöôïng cuûa nghieäp taïo chaùnh phaùp, cho neân khôûi hieän giaùo cuûa phaùp giôùi khoâng theå lay ñoäng. Phaùp giôùi ôû ñaây laø lyù Khoâng-Voâ töôùng. Noùi lyù phaùp giôùi töùc laø giaùo cuûa phaùp giôùi. Caùc ngoaïi ñaïo..., ñeàu döïa vaøo caùc kieán chaáp vaøo lyù Khoâng cuûa phaùp giôùi. Ñeå ñoái trò vôùi caùc kieán chaáp ñoù, laø xa lìa moïi lónh vöïc kieán chaáp. Vì vaäy ñoái vôùi giaùo phaùp veà Khoâng, hoï khoâng theå löôøng xeùt. Hoï khoâng theå lay ñoäng tröôùc giaùo

phaùp cuûa oai thaàn. Vì oai thaàn cao roäng, cho neân noùi duï veà nuùi baùu. Giaùo cuûa phaùp giôùi naøy laø phaùp giôùi raát saâu xa, cho neân ví duï veà bieån caû. Vì trí Dieäu quaùn saùt laø nhaân toá coù theå soi roõ taát caû caûnh, coù theå khôûi söï giaûng noùi taát caû giaùo phaùp. Löôïc neâu veà söï thuø thaéng, cho neân Kheá Kinh: Phaät-Theá Toân ñöôïc goïi laø maët trôøi trí vó ñaïi, vì coù khaû naêng soi saùng khaép heát thaûy caùc phaùp. Kinh: “Laïi nhö theá giôùi ñöôïc vaây boïc xung quanh do voøng nuùi lôùn-nhoû. Nhö vaäy, trí Dieäu quaùn saùt cuûa Nhö Lai khoâng heà ngu toái, duø bò vaây boïc do taát caû töï töôùng, coäng töôùng”. Luaän: ÔÛ ñaây chæ roõ veà töôùng cuûa nhaân ñoaïn tröø taát caû nghi ngôø. Nhö khí theá giôùi, moät ngoïn nuùi Dieäu Cao coù ñeán baûy ñaïi kim sôn, taùm bieån caû vaø boán chaâu lôùn... Thaâu nhieáp beân ngoaøi coù voøng nuùi nhoû vôùi nhieàu lôùp bao quanh. Nhö vaäy laø moät maø nhaân thaønh ñeán ngaøn. Laïi nöõa, toaøn boä beân ngoaøi coù voøng nuùi keá tieáp, bao boïc nhieàu lôùp chung quanh, goïi laø Tieåu thieân theá giôùi. Nhö vaäy laø moät laïi tính ñeám ñeán ngaøn. Laïi toaøn boä beân ngoaøi, coù voøng nuùi tieáp theo nhieàu lôùp vaây boïc chung quanh, goïi laø Trung thieân theá giôùi. Nhö vaäy, laø moät laïi tính ñeám ñeán ngaøn. Toaøn boä beân ngoaøi coù voøng nuùi lôùn nhieàu lôùp vaây boïc chung quanh, coù phong luaân vó ñaïi duy trì toång quaùt ôû phía döôùi, goïi laø ba ngaøn

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 6 335

ñaïi thieân theá giôùi. Nhö vaäy, goïi laø ñöôïc bao boïc do caùc voøng nuùi lôùn-nhoû. Nhö vaäy, trí Dieäu quaùn saùt cuûa Nhö Lai, ñaõ nhaän bieát khaép heát thaûy töï töôùng-coäng töôùng, coù theå ñoaïn tröø taát caû söï ngôø vöïc sai laàm vaø ngu muoäi ñoái vôùi töï töôùng-coäng töôùng cuûa theá gian, laø nhaân cuûa ngôø vöïc sai laàm trong khi nhaän bieát töï töôùng, coäng töôùng. Trí Dieäu quaùn saùt khoâng coù caùi ngu ñoù. Chính mình khoâng hoaøi nghi, sai laàm thì môùi coù theå caét ñöùt ñöôïc moái nghi ngôø cuûa ngöôøi khaùc. Trí Ñaïi vieân caûnh vónh vieãn xa rôøi hai chöôùng, cho neân khoâng ngu toái. Taát caû töï töôùng, coäng töôùng ñeàu coù khaû naêng sinh ra trí naøy, thaâu nhieáp trí aáy cho neân goïi laø vaây quanh. Göông trí tuy coù khaû naêng nhaän bieát ñöôïc töï töôùng-coäng töôùng cuûa heát thaûy phaùp, khoâng heà phaân bieät, nhöng khoâng coù khaû naêng noùi phaùp ñeå ñoaïn tuyeät söï nghi ngôø cuûa ngöôøi khaùc. Trí naøy coù khaû naêng nhaän bieát, coù söï phaân bieät cho neân coù theå noùi phaùp ñeå chaám döùt söï nghi ngôø cuûa moïi ngöôøi. Laïi nöõa, Theå cuûa trí naøy coù theå nhaän roõ töï töôùng, coäng töôùng cuûa caùc phaùp. Noù ñöôïc vaây quanh do hai haønh töôùng: Haønh töôùng cuûa töï töôùng nhö voøng nuùi nhoû, vaø haønh töôùng cuûa coäng töôùng nhö voøng nuùi lôùn. Göông trí coù khaû naêng duy trì, nhö gioù duy trì ôû phaàn döôùi. Trí thanh tònh cuûa Nhö Lai thuoäc veà hieän löôïng, laøm sao coù theå nhaän bieát ñöôïc töôùng chung cuûa caùc phaùp? Neáu caûnh cuûa töôùng chung ñöôïc nhaän bieát baèng hieän löôïng thì taïi sao hai löôïng laïi döïa vaøo hai töôùng ñeå thaønh laäp? Coù nghóa: Vì hai löôïng kia ôû phaàn vò cuûa taâm taùn loaïn, cho neân döïa vaøo hai töôùng ñeå thaønh laäp, chöù khoâng noùi ôû phaàn vò cuûa ñònh. Neáu ôû taâm ñònh maø duyeân vôùi taát caû töôùng thì ñeàu thuoäc veà hieän löôïng. Coù nghóa:

Taâm ñònh chæ duyeân vaøo töï töôùng, nhöng vì phöông tieän cuûa töôùng chung ñaõ daãn phaùt, duyeân vaøo caùc töôùng chung, lyù ñaõ ñöôïc saùng toû. Caên cöù theo phöông tieän maø noùi, goïi laø nhaän bieát ñöôïc töôùng chung. Ngöôïc laïi, laø nhaän bieát töï töôùng. Do ñaïo lyù naøy, hoaëc noùi Chaân nhö goïi laø töôùng chung cuûa caùc phaùp Khoâng-Voâ ngaõ, hoaëc noùi hai loaïi Khoâng maø Chaân nhö ñaõ laøm saùng toû khoâng phaûi laø töôùng chung. Nghóa nhö thaät: Luaän Nhaân Minh kia thaønh laäp töï töôùng vaø töôùng chung so vôùi ñaây coù khaùc ñoâi chuùt. Nhaân Minh noùi nghóa thaät treân taát caû phaùp, ñeàu goïi laø töôùng chung, vì töï töôùng vaø töôùng chung treân caùc phaùp ñeàu döïa vaøo Theå cuûa mình, khoâng döïa chung vôùi Theå khaùc. Neáu taâm phaân bieät thieát laäp moät chuûng

loaïi goàm naêng thuyeân vaø sôû thuyeân, thì thoâng suoát ôû caùc phaùp, nhö daây xaâu hoa, goïi laø töôùng chung. Töôùng chung naøy chuû yeáu do taâm taùn loaïn, phaân bieät giaû laäp laø caûnh cuûa tyû löôïng. Taát caû taâm ñònh xa lìa söï phaân bieät naøy, ñeàu goïi laø hieän höôïng. Maëc tuy duyeân vaøo caùc phaùp khoå-voâ thöôøng..., nhöng moãi phaùp ñeàu coù caùc phaùp rieâng cho neân goïi laø töï töôùng. Chaân nhö tuy laø töôùng chung ñaõ saùng toû, vì noù laø töï taùnh chaân thaät cuûa caùc phaùp, töï coù töôùng nhöng noù cuõng khoâng phaûi laø töôùng chung. Khoâng theå vì töôùng chung ñoù cuøng vôùi taát caû phaùp khoâng moät-khoâng khaùc maø goïi laø töôùng chung. Töï töôùng cuõng cuøng vôùi taát caû töôùng chung khoâng moät-khoâng khaùc, vì vaäy luaän kia noùi, treân caùc phaùp voán coù nghóa thaät, ñeàu goïi laø töï töôùng. Kinh naøy khoâng nhö vaäy cho neân khoâng maâu thuaãn nhau. Kinh: “Laïi nöõa, naøy Boà-taùt Dieäu Sinh, trí Thaønh sôû taùc…”. Luaän: Trí Thaønh sôû taùc, neân bieát! Thaønh laäp Hoùa thaân cuûa Nhö Lai. Hoùa naøy laïi coù ba loaïi: 1. Thaân hoùa. 2. Ngöõ hoùa. 3. YÙ hoùa. Thaân hoùa laïi coù ba loaïi: 1. Hoùa hieän thaàn thoâng. 2. Hoùa hieän thoï sinh. 3. Hoùa hieän nghieäp quaû. Ngöõ hoùa cuõng coù ba loaïi: 1. Ngöõ hoùa chuùc möøng, an uûi. 2. Ngöõ hoùa phöông tieän. 3. Ngöõ hoùa bieän luaän, taùn döông. YÙ hoùa laïi coù boán loaïi: 1. YÙ hoùa quyeát ñònh löïa choïn. 2. YÙ hoùa taïo taùc. 3. YÙ hoùa phaùt khôûi. 4. YÙ hoùa laõnh thoï. Trí Thaønh sôû taùc coù theå khôûi hieän taùc Duïng haønh hoùa cuûa ba nghieäp nhö vaäy. Ba nghieäp giaùo hoùa naøy chính laø Hoùa thaân. Cho neân bieát trong Hoùa thaân naøy, laáy Duïng ñeå laøm saùng toû cho Theå, chöù khoâng phaûi ba nghieäp naøy chính laø Theå cuûa trí, maø chæ laø töôùng phaàn ñöôïc hieän baøy treân trí. Hoaëc do söùc nôi taêng thöôïng duyeân cuûa trí sôû taùc kích phaùt göông trí töông öng vôùi Thöùc thanh tònh, khieán hieän leân taùc duïng haønh hoùa cuûa ba nghieäp nhö vaäy cho neân töï noù cuõng coù khaû

naêng hieän baøy. Phaûi bieát raèng boán trí, moãi trí ñeàu coù theå phaùt sinh taát caû taùc duïng. Caên cöù vaøo phaàn nhieàu vaø maïnh meõ, cho neân noùi trí Bình ñaúng taùnh khôûi hieän thaân thoï duïng, trí Thaønh sôû taùc khôûi hieän thaân bieán hoùa, trí Dieäu quaùn saùt thì quaùn saùt taát caû töï töôùng vaø töôùng chung

cuûa caùc moân Ñaø-la-ni, Tam-ma-ñòa..., trí Ñaïi vieân caûnh coù theå hieän baøy aûnh töôïng cuûa taát caû caùc phaùp. Nhö moãi moãi caên nhaän laáy taát caû caûnh, khoâng phaûi laø khoâng coù taùc duïng maïnh meõ. Ñaây cuõng nhö vaäy, lôøi vaên trong ñoaïn kinh naøy chöùng minh quyeát ñònh: Ba nghieäp cuûa taâm-taâm phaùp..., ñeàu coù bieán hoùa. Treân trí cuûa Ñöùc Nhö Lai hieän leân taát caû coâng ñöùc cuûa töôùng thoâ trong taâm-taâm phaùp..., naøy khieán cho caùc phaàn vò döôùi coù theå bieát roõ hieän thöïc. Neáu khoâng nhö vaäy, thì haøng phaøm phu, Nhò thöøa laøm theá naøo bieát ñöôïc? Ñöùc Nhö Lai hieän coù coâng ñöùc khaùc bieät cuûa taâm-taâm phaùp..., taïi sao Nhö Lai ñaõ thaønh Phaät laâu roài, laïi coøn hieän laøm caùc loaïi hoùa thaân vôùi ñuû caû tham- giaän...? Kinh khaùc cuõng noùi: Hoùa ra voâ löôïng loaïi ñeàu khieán coù taâm. Laïi nöõa, noùi Hoùa thaân, cuõng goïi laø coù taâm, cuõng goïi laø khoâng coù taâm. Coù taâm döïa vaøo keû khaùc, khoâng coù taâm töï döïa vaøo mình, nghóa laø döïa vaøo taâm thaät, hieän ra taâm Bieán hoùa, nhöng taâm thaät ôû treân töôùng phaàn, gioáng nhö coù taùc duïng duyeân vaøo suy nghó... Nhö löûa trong göông khoâng coù töï theå rieâng bieät, maø tuøy thuoäc vaøo caùc duyeân môùi phaùt sinh, nhö caùc taâm coøn laïi, ôû choã khaùc, duø noùi laø khoâng coù caùc taâm Bieán hoùa vì khoâng coù taùc duïng thaät, nhöng caùc taâm nhö thaät bieán hoùa ra caùc saéc laø coù taùc duïng thaät. Nhö caùc saéc thaät cho neân noùi rieâng laø coù. Do töôùng thoâ cuûa caùc taâm Bieán hoùa hieän roõ deã nhaän bieát, cho ñeán loaøi vöôïn khæ cuõng bieát ñöôïc taâm cuûa Nhö Lai. Neáu taâm thaät cuûa Phaät thì caùc Ñaïi Boà-taùt cuõng khoâng theå hieåu ñöôïc. Kinh: “Nhö caùc chuùng sinh sieâng naêng coá gaéng trong nghieäp cuûa thaân, do ñoù caùc chuùng sinh aáy höôùng ñeán, mong caàu nhöõng vieäc lôïi ích cho neân hoï sieâng naêng trong caùc ngheà noâng, phuïng söï vua... Nhö vaäy, trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai, thaân sieâng naêng vôùi nghieäp hoùa hieän, do ñoù Nhö Lai thò hieän caùc loaïi phöông tieän kheùo leùo ôû moïi nôi cheá ngöï caùc chuùng sinh kieâu maïn. Do dieäu löïc cuûa phöông tieän thieän xaûo aáy daãn daét caùc chuùng sinh khieán cho hoï thaâm nhaäp Thaùnh giaùo, ñöôïc thaønh thuïc vaø giaûi thoaùt”. Luaän: Trong ñoaïn kinh naøy chæ roõ Nhö Lai hoùa hieän thaàn thoâng vôùi töôùng cuûa nghieäp Thaân hoùa. Khieán taâm duõng maõnh cho neân goïi laø sieâng naêng, coá gaéng, nhaän

laáy söï luoân tinh tieán trong taùnh thieän, ngoaøi ra chæ laø taùc yù. Do ñoù phaùt sinh thaân nghieäp sieâng naêng, coá gaéng. Vì caên cöù theo nhaân maø ñaët teân. Do thaân nghieäp naøy maø höõu tình theá gian ñaõ taïo cho neân ba nghieäp chaân chaùnh. Chöõ ñaúng (laø cuøng choïn laáy nhöõng vieäc xen laãn coøn laïi). Trí Thaønh sôû taùc töông öng vôùi tinh tieán, khôûi hieän nghieäp Hoùa thaân. Do nghieäp Hoùa thaân naøy maø khi coøn laøm Boà-taùt, Nhö Lai ñaõ thò hieän ñuû loaïi söï vieäc vaø nôi choán kheùo leùo nhö thôï goám... Ñaây laø töôùng cuûa thaân nghieäp ñöôïc bieán hieän treân trí, vì muoán khuaát phuïc keû kieâu maïn veà kyõ thuaät, cho neân bieán hieän söï vieäc aáy, baèng phöông tieän kheùo leùo, töùc laø Töø Bi-trí tueä bình ñaúng, chuyeån hoùa ñaïo laø tröôùc, roài môùi hieän baøy thaàn

thoâng. Luùc ñaàu khieán cho chuùng sinh phaùt sinh nieàm tin töôûng, cho neân goïi laø daãn daét chuùng sinh khieán cho hoï thaâm nhaäp Thaùnh giaùo, nhö hieän thaàn thoâng hoùa ñoä Ca-dieáp... Sau ñoù, laøm cho hoï ñieàu phuïc, tuøy thuaän, maø coù theå tieáp nhaän giaùo phaùp, goïi laø thaønh thuïc, dìu daét khieán cho nuoâi lôùn caùc thieän caên. Veà sau, giuùp hoï giaûi thoaùt khoûi ñöôøng aùc nôi ba coõi, duø coù chuûng taùnh hay khoâng, vaãn theo thöù töï ñoù, cho neân goïi laø giaûi thoaùt. Do naêng löïc giaùo hoùa, keû coù chuûng taùnh giuùp hoï sinh vaøo Thaùnh ñaïo, giaûi thoaùt khoûi ba coõi. Coøn keû khoâng coù chuûng taùnh thì khieán cho hoï tu taäp vieäc thieän nôi theá gian, seõ ñöôïc sinh vaøo ñöôøng thieän, giaûng chaùnh phaùp giuùp cho thieän caên ñoù phaùt trieån mong thoaùt khoûi ba coõi. Laïi phoùng aùnh aùng chaám döùt ñau khoå, an laäp ñöôøng thieän cöùu giuùp. Laïi khieán cho hoï phaùt sinh caùc tueä, Vaên-Tö-Tu theo thöù töï ba caâu. Laïi khieán cho hoï naûy sinh taâm thuaän theo phaàn giaûi thoaùt, tuøy thuaän phaàn löïa choïn vaø sinh vaøo Thaùnh ñaïo, theo thöù töï ba caâu. Laïi khieán cho hoï hoäi nhaäp kieán ñaïo-tu ñaïo vaø ñaïo Voâ hoïc laø ba caâu theo thöù töï. Giaûi thích cho neân tuøy theo töôùng nhö vaäy maø noùi, caùc phaàn sau cuõng vaäy. Kinh: “Laïi nöõa, nhö thaân nghieäp thoï duïng cuûa chuùng sinh do ñoù chuùng sinh thoï duïng caùc loaïi caûnh giôùi nhö saéc... Nhö vaäy, trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai tieáp nhaän nghieäp haønh hoùa cuûa thaân. Do ñoù, Nhö Lai ñaõ ñi caùc loaïi sinh xöù cuûa caùc chuùng sinh, thò hieän cuøng loaïi sinh nhöng maø thuoäc ngoâi vò toân quyù. Chính vì söï thò hieän cuøng loaïi sinh, cho neân ñaõ nhieáp phuïc ñöôïc taát caû caùc chuùng sinh thuoäc loaïi khaùc, laïi duøng naêng löïc cuûa phöông tieän kheùo leùo, daãn daét caùc chuùng sinh ñi vaøo Thaùnh ñaïo,

ñaït ñöôïc thaønh thuïc vaø giaûi thoaùt”. Luaän: Ñoaïn naøy chæ roõ söï hoùa hieän thoï sinh trong töôùng cuûa nghieäp Thaân hoùa. Höõu tình theá gian ñoái vôùi caùc sinh xöù, tuøy caùc caên tieáp nhaän caûnh giôùi nhö saéc cuûa hoï..., cho neân goïi laø thaân thoï duïng. Vì coù vaän chuyeån, cho neân goïi laø nghieäp thaân. ÔÛ taát caû sinh xöù, trí Thaønh sôû taùc ñoàng thôøi hieän sinh trong caûnh giôùi thoï duïng. Nghóa laø hieän baøy Hoùa thaân taïi taát caû sinh xöù trong coõi trôøi-ngöôøi, thò hieän cuøng loaïi sinh ôû chuûng toäc Saùt-ñeá-lôïi, Baø-la-moân, thuyeát phuïc caùc loaøi thaáp keùm khieán cho hoï ñöôïc lôïi ích yeân vui. Ñaây cuõng laø töôùng cuûa thaân nghieäp ñöôïc bieán hieän treân trí, hoaëc kích thích göông trí, hoaëc töï hieän roõ. Caùc tröôøng hôïp khaùc cuõng nhö vaäy. Kinh: “Laïi nhö chuùng sinh laõnh thoï nghieäp thaân. Do ñoù chuùng sinh laõnh thoï quaû baùo cuûa nghieäp thieän-aùc ñaõ gaây taïo. Nhö vaäy, trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai, nhaän laõnh nghieäp haønh hoùa cuûa thaân. Do vaäy, Nhö Lai thò hieän laõnh thoï caùc haønh khoù tu taäp cuûa baûn söï- baûn sinh, daãn daét caùc chuùng sinh baèng naêng löïc cuûa phöông tieän kheùo leùo aáy, khieán cho hoï tieán vaøo Thaùnh giaùo ñaït ñöôïc thaønh thuïc vaø giaûi thoaùt”. Luaän: Trong ñoaïn naøy noùi roõ veà söï hoùa hieän nghieäp quaû trong töôùng cuûa nghieäp Thaân hoùa. Thaân töùc laø nghieäp cho neân goïi laø thaân nghieäp. Vì quaû cuûa nghieäp tröôùc, cho neân quaû noùi theo teân cuûa

nhaân. Hoaëc khi thaân laõnh thoï quaû cuûa nghieäp tröôùc, vì coù söï vaän chuyeån taùc duïng, cho neân goïi laø thaân nghieäp. Do nghieäp thaân naøy laõnh thoï nghieäp tröôùc maø quaû coù ñaùng öa thích hay khoâng ñaùng öa thích. Trí Thaønh sôû taùc bieán hieän gioáng nhö Hoùa thaân laõnh thoï nghieäp haønh hoùa. Do nghieäp naøy cho neân thò hieän, tieáp nhaän caùc haønh khoù tu taäp cuûa taát caû baûn söï-baûn sinh. Caùc söï vieäc khaùc hieän coù töông öng vôùi ñôøi tröôùc goïi laø baûn söï. Söï khaùc bieät veà chuûng loaïi ñaõ thoï sinh töø ñôøi tröôùc, goïi laø baûn sinh. Nhö taát caû söï kieän baûn sinh cuûa Tyø-thaáp-phaïn-ñaùt-la... Döïa vaøo baûn sinh naøy, tröôùc kia ñaõ tu haønh caùc loaïi khoå haïnh, goïi laø khoù tu haønh. Hoaëc ôû ñôøi naøy, döïa vaøo thaân bieán hoùa, tröôùc ñaây tu taäp khoå haïnh, veà sau boû caùch tu ñoù, tu theo caùch trung ñaïo môùi chöùng Boà-ñeà, goïi laø khoù tu haønh. Vì caùc chuùng sinh cho raèng phaûi tu taäp khoå haïnh, döùt aùc, tu thieän môùi chöùng ñaéc Boà-ñeà, mong muoán hoùa ñoä hoï cho neân tröôùc heát Nhö Lai thò hieän gioáng vôùi hoï, tu taäp caùc haïnh khoå ñeå theå hieän raèng khoâng phaûi chæ coù giöõ giôùi laø ñöôïc trong saïch, maø caàn phaûi do ñònh vaø tueä, môùi ñöôïc thanh

tònh. Ñöùc Nhö Lai thò hieän töø boû vieäc tu taäp khoå haïnh maø tu taäp theo trung ñaïo môùi ñöôïc Boà-ñeà. Coù Kheá Kinh: Vaøo ñôøi quaù khöù, thôøi Phaät Ca-dieáp, Nhö Lai ñaõ coù lôøi quôû traùch theá naøy: Nôi naøo coù Sa-moân caïo boû raâu toùc, maø coù ñaïo Ñaïi Boà-ñeà? Vì Boà-ñeà voâ thöôïng raát khoù coù ñöôïc. Do nghieäp aùc ñoù cho neân nay phaûi chòu quaû baùo haønh nhöõng vieäc khoù khoå nhö vaäy. Lôøi noùi naøy cuõng laø vì muoán chaám döùt haønh aùc maø hieän hoùa nhöõng taïo taùc. Neáu khoâng nhö vaäy thì laøm gì coù Boà-taùt Nhaát sinh boå xöù, ñaõ töøng ñöôïc thaân caän phuïng söï voâ löôïng Nhö Lai, gieo troàng taùnh voán coù cuûa caùc thieän caên, do nhôù laïi nhöõng vieäc mình ñaõ laøm töø kieáp tröôùc, maø vuït khôûi leân haønh aùc baèng lôøi noùi naëng nhö vaäy. Phaûi bieát raèng Ñöùc Phaät noùi leân lôøi naøy laø mong muoán hoùa ñoä. Cho neân ngöôøi nghe lôøi naøy maø ñöôïc hoùa ñoä, khieán cho ñoái vôùi Ñöùc Phaät maø xa lìa lôøi noùi aáy. Kinh: “Laïi nhö ngöõ nghieäp cuûa chuùng sinh noùi lôøi chuùc möøng an uûi. Do ñoù chuùng sinh laàn löôït luaän ñaøm, an uûi, chuùc tuïng laãn nhau. Nhö vaäy, trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai, vôùi lôøi chuùc möøng toát ñeïp laø nghieäp Ngöõ hoùa. Do nghieäp naøy, cho neân Ñöùc Nhö Lai ñaõ tuyeân döông caùc phaùp tuøy theo söï öa thích cuûa moïi ngöôøi, vôùi vaên nghóa maàu nhieäm kheùo leùo, duø caùc chuùng sinh trí nhoû heïp, nhöng vöøa nghe qua maø vaãn tin töôûng, duøng dieäu löïc cuûa phöông tieän kheùo leùo aáy maø daãn daét caùc chuùng sinh tieán vaøo Thaùnh giaùo, ñaït ñöôïc thaønh thuïc vaø giaûi thoaùt”. Luaän: ÔÛ ñaây laø chæ roõ veà ngöõ hoùa chuùc möøng an uûi trong töôùng cuûa nghieäp Ngöõ haønh hoùa. Chuùc möøng, an uûi töùc laø choã sai bieät cuûa söï vui möøng. Lôøi noùi coù theå phaùt sinh caùc ñieàu aáy, cho neân goïi laø chuùc möøng, an uûi. Vì nghe lôøi noùi naøy, moïi ngöôøi ñeàu laàn löôït phaùt sinh hoan hyû lôùn. Nghóa laø caùc höõu tình do söùc taêng thöôïng cuûa taâm maø phaùt ra lôøi noùi, ñeàu laø töôùng cuûa

nghieäp ngöõ ñöôïc bieán hieän treân thöùc khaùc bieät cuûa moãi chuùng sinh, laøm taêng thöôïng duyeân, khieán cho caùc thöùc khaùc bieán hieän gioáng nhö töôùng cuûa nghieäp ngöõ, ñeàu cho raèng nghe lôøi noùi cuûa ngöôøi khaùc maø caûm thaáy vui möøng. Trí Thaønh sôû taùc hoùa taïo nghieäp ngöõ, cho neân bieát cuõng nhö vaäy. Töï hoùa hieän ra tieáng noùi vi dieäu khieán cho taâm ngöôøi khaùc thay ñoåi, nghóa laø nghe lôøi Phaät noùi maø loøng mình caûm thaáy hoan hyû. Tuøy theo phaùp maø hoï öa chuoäng laø tuøy theo naêng löïc trong nhaân toá cuûa chuùng sinh maø hoï öa nghe. Ngöôøi, Trôøi vaø ba Thöøa coù phaùp khaùc nhau. Vaên kheùo leùo vi dieäu, laø chöõ vaø caâu vaên raát saùng toû tuyeät vôøi deã

loâi cuoán ngöôøi nghe. Nghóa kheùo leùo maàu nhieäm, laø nghóa raát saâu xa vaø phaân minh deã hieåu. Nhöõng chuùng sinh trí tueä nhoû heïp môùi nghe maø vaãn tin, laø vì tieáng noùi cuûa Phaät coù ñuû saùu möôi ñöùc. Caùc haøng phaøm phu ngu toái duø môùi nghe qua haõy coøn tin hieåu, huoáng laø nhöõng ngöôøi thoâng minh maãn tieäp khaùc. Trí Thaønh sôû taùc goïi laø an uûi chuùc möøng; vì noù coù khaû naêng bieåu hieän lôøi noùi giaùo hoùa, tuyeân thuyeát taát caû vaên nghóa maàu nhieäm kheùo leùo, laøm naûy sinh taâm hoan hyû cuûa caùc höõu tình, cuõng coù theå gia bò cho caùc chuùng sinh kheùo theå hieän..., vì ngoân aâm cuûa Phaät dieãn noùi phaùp thaâm dieäu thaät khoù löôøng xeùt. Nhö vaäy, trí naøy coù theå gia bò cho ngöôøi khaùc. Taát caû luaän laø taát caû caùc loaïi saéc cho ñeán hö khoâng, cuõng coù khaû naêng phaùt sinh lôøi noùi giaùo hoùa giaûng noùi phaùp. Cho neân bieát vieäc naøy laø khoâng theå nghó baøn ñöôïc. Kinh: “Laïi nhö nghieäp ngöõ phöông tieän cuûa chuùng sinh, do ñoù caùc chuùng sinh laàn löôït chæ daïy, truyeàn trao ngheà chuyeân moân ñaõ laøm, nhö cheâ boû ñieàu aùc, ca ngôïi vieäc thieän, duøng meänh leänh trieäu taäp nhau laïi. Nhö vaäy, trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai ñaõ khôûi hieän phöông tieän trong nghieäp ngöõ bieán hoùa. Do vaäy, Nhö Lai ñaõ thieát laäp hoïc xöù chaân chaùnh, cheâ traùch moïi söï phoùng daät, ca ngôïi ñöùc khoâng phoùng daät. Hôn nöõa, Nhö Lai coøn kieán laäp haïnh tuøy tín khieán cho ngöôøi theo phaùp maø haønh trì duøng dieäu löïc cuûa phöông tieän kheùo leùo aáy maø daãn daét chuùng sinh khieán cho hoï tieán vaøo Thaùnh giaùo, ñaït ñöôïc thaønh thuïc vaø giaûi thoaùt”. Luaän: Ñoaïn kinh naøy chæ roõ veà Ngöõ hoùa phöông tieän trong töôùng cuûa nghieäp ngöõ haønh hoùa. Nhö phöông tieän trong nghieäp ngöõ cuûa chuùng sinh ôû theá gian, laïi cuøng chæ baûo cho nhau veà chuyeän neân laøm hay khoâng neân laøm, nhöõng lôïi ích cho baïn beø thaân thuoäc. Ñoái vôùi chuùng sinh soáng buoâng thaû thì phaûi giuùp söùc cho hoï laøm thieän, cho neân goïi laø phöông tieän. Nhö vaäy, do taâm Ñaïi Bi vì caùc höõu tình maø Nhö Lai thieát laäp hoïc xöù, khuyeân baûo deïp boû moïi ñieàu aùc, tu taäp vieäc thieän cuûa theá gian, xaây döïng töøng phaàn vò khaùc nhau cuûa Thaùnh ñaïo, khieán cho chuùng sinh tieán vaøo chaùnh ñaïo maø thoaùt khoûi ba coõi. Trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai coù theå phaùt sinh ngöõ haønh hoùa, laøm xong vieäc naøy, nghóa laø chaám döùt moïi ñieàu aùc, phaùt sinh caùc vieäc thieän.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 6 342

Ñaây laø taùc duïng cuûa lôøi noùi. Kinh: “Laïi nhö chuùng sinh môû roäng nghieäp ngöõ baèng tranh luaän, vì vaäy chuùng sinh laàn löôït chæ baøy nhöõng choã nghóa chöa hieän roõ (Baát lieãu nghóa) baèng caùch ñoïc caùc luaän. Nhö vaäy, trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai hieän baøy nghieäp Ngöõ hoùa bieän luaän. Do vaäy, Nhö Lai ñaõ ñoaïn tröø voâ löôïng ñieàu nghi hoaëc cuûa caùc chuùng sinh. Nhôø dieäu löïc cuûa phöông tieän kheùo leùo naøy maø daãn daét, caùc chuùng sinh khieán cho tieán vaøo Thaùnh giaùo, ñaït ñöôïc thaønh thuïc vaø giaûi thoaùt”. Luaän: Ñoaïn kinh naøy chæ roõ veà Ngöõ hoùa bieän luaän taùn döông trong töôùng cuûa nghieäp ngöõ haønh hoùa. Trí Thaønh sôû taùc tuøy theo choã khaùc nhau veà söï öa thích cuûa caùc chuùng sinh maø hieän khôûi nghieäp ngöõ bieán hoùa, noùi caùc loaïi nghóa ñoaïn tuyeät moïi söï nghi hoaëc. Nghóa laø phaùt ra moät aâm, bieåu thò taát caû nghóa, khieán cho caùc höõu tình tuøy theo loaïi ñeàu ñöôïc lôïi ích. Nhö Kheá Kinh: Phaät duøng moät aâm thanh dieãn noùi caùc phaùp, chuùng sinh tuøy theo chuûng loaïi ñeàu ñöôïc môû baøy hieåu roõ, hoaëc coù keû sôï haõi, hoaëc coù ngöôøi hoan hyû, hoaëc naûy sinh tö töôûng nhaøm chaùn, hoaëc laïi ñoaïn tuyeät hoaøi nghi. Ñaây laø baûn nguyeän cuûa Nhö Lai ñaõ daãn phaùt dieäu löïc khoâng theå nghó baøn maø phaùt khôûi ngöõ bieán hoùa: Moät aâm coù theå ñoaïn tröø taát caû moïi söï nghi ngôø. Neáu thöïc hieän vôùi Hoùa thaân thì cuõng khieán cho chuùng sinh cuøng moät Theå chaát maø thaáy khaùc nhau veà söï thaønh töïu vieäc lôïi laïc. Kinh: “Laïi nhö chuùng sinh vôùi nghieäp yù quyeát ñònh löïa choïn. Vì vaäy chuùng sinh quyeát ñònh löïa choïn ñieàu cho neân laøm vaø ñieàu khoâng cho neân laøm. Nhö vaäy, trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai vôùi yù quyeát ñònh löïa choïn nghieäp giaùo hoùa. Do vaäy, Nhö Lai ñaõ quyeát ñònh löïa choïn söï khaùc nhau trong taùm vaïn boán ngaøn taâm haønh cuûa chuùng sinh. Duøng söùc maïnh cuûa phöông tieän kheùo leùo naøy maø daãn daét, caùc chuùng sinh khieán cho tieán vaøo Thaùnh giaùo, ñaït ñöôïc thaønh thuïc vaø giaûi thoaùt”. Luaän: Trong ñoaïn kinh naøy chæ roõ veà yù hoùa quyeát ñònh löïa choïn trong töôùng cuûa nghieäp yù bieán hoùa. Trí Thaønh sôû taùc töông öng vôùi nghieäp yù, coù theå khôûi hieän bieán hoùa, cho neân goïi laø nghieäp yù bieán hoùa. Nghieäp yù bieán hoùa naøy coù theå quyeát ñònh löïa choïn söï sai bieät cuûa taùm vaïn boán ngaøn taâm haønh trong chuùng sinh ñöôïc giaùo hoùa. Hoaëc laïi hieän roõ nghieäp yù bieán hoùa töông töï trong töôùng phaàn cuûa trí naøy, coù khaû naêng quyeát ñònh löïa choïn taùm vaïn boán ngaøn taâm haønh cuûa chuùng sinh,

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 6 343

khieán cho hoï bieát roõ coù ñöôïc nghóa-lôïi thuø thaéng. Theá naøo laø taùm vaïn boán ngaøn taâm haønh? Nghóa laø söï khaùc nhau trong taùm vaïn boán ngaøn caùc haønh cuûa taâm, vaø nhöõng caáu ueá cuûa traàn lao nôi chuùng sinh. Taâm haønh naøy coù khaû naêng gaây chöôùng ngaïi cho taùm vaïn boán ngaøn Ba-la-maät, moân Ñaø-la-ni, Tam-ma-ñòa... Nhö ñaõ noùi roäng veà caùc töôùng Ba-la-maät ñoù trong kinh Hieàn Kieáp. Nghóa laø ñaàu tieân tu taäp thöïc haønh phaùp Ba-la-maät, cho

ñeán sau cuøng phaân boá Ba-la-maät-ña cuûa thaân Phaät goàm coù ba traêm naêm möôi, moãi moãi phaàn thaân Phaät ñeàu coù ñuû saùu phaùp ñeán bôø kia. Nhö vaäy, toång coäng coù hai ngaøn moät traêm phaùp ñoái trò (6 x 350 = 2100). Phaàn tham lam-giaän döõ- si meâ vaø phaàn cuøng coù trong taâm haønh cuûa höõu tình chính laø taùm ngaøn boán traêm. Tröø ra boán ñaïi chuûng vaø saùu thöùc khoâng coù nghóa maø sinh ra loãi laàm. Möôøi laàn bieán chuyeån hôïp laïi thaønh soá taùm vaïn boán ngaøn taâm haønh. Vì tu taäp taâm haønh naøy cho neân laïi thaønh töïu ñöôïc taùm vaïn boán ngaøn moân Ñaø-la-ni vaø Tam-ma-ñòa... Ñaây haõy coøn noùi giaûn löôïc, neáu noùi roäng hôn laø voâ löôïng. Kinh: “Laïi nhö chuùng sinh gaây taïo nghieäp yù, vì vaäy chuùng sinh gaây taïo voâ soá caùc nghieäp ñaõ khôûi hieän. Nhö vaäy, trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai, ñaõ taïo thaønh nghieäp yù giaùo hoùa. Do ñoù, Nhö Lai quaùn saùt vieäc laøm cuûa caùc chuùng sinh ñaõ laøm,, coù laøm vaø khoâng laøm, hoaëc ñöôïc, hoaëc maát ñeå khieán cho hoï nhaän laáy hoaëc töø boû. Nhö Lai ñaõ taïo ra phaùp ñoái trò. Duøng söùc maïnh cuûa phöông tieän kheùo leùo naøy maø daãn daét chuùng sinh khieán cho tieán vaøo Thaùnh giaùo, ñaït ñöôïc thaønh thuïc vaø giaûi thoaùt”. Luaän: Ñoaïn kinh naøy chæ roõ veà yù hoùa taïo taùc trong töôùng cuûa nghieäp yù bieán hoùa. Tuøy theo maø quaùn saùt vieäc laøm cuûa taát caû höõu tình ñaõ laøm. Neáu caùc haønh aùc khoâng laøm thì coù ñöôïc, neáu laøm thì coù maát. Neáu caùc haønh thieän, laøm thì coù ñöôïc, khoâng laøm thì coù maát. Quaùn saùt nhö vaäy laø muoán giuùp cho chuùng sinh nhaän laáy caùi ñöôïc, boû ñi caùi maát. Ñoái vôùi caùi ñöôïc taïo taùc thì gìn giöõ laø phaùp ñoái trò, ñoái vôùi caùi maát maø gaây taïo thì duøng phaùp ñoái trò laø xa lìa. Trí Thaønh sôû taùc töông öng vôùi nghieäp yù coù khaû naêng khôûi hieän bieán hoùa, cho neân goïi laø nghieäp yù bieán hoùa. Tuy caùc Ñöùc Nhö lai khoâng coøn duïng coâng ñoái vôùi taát caû moïi vieäc, nhöng khieán cho taâm chuùng sinh cuøng bieán hieän töïa nhö coù taïo taùc, cho neân goïi laø taïo taùc. Hoaëc laø hieän coù nghieäp gioáng nhö yù bieán hoùa trong töôùng phaàn cuûa trí aáy coù theå quaùn saùt nhöõng vieäc laøm ñöôïc-maát cuûa taát caû höõu tình-khieán cho hoï bieát roõ

coù ñöôïc nghóa-lôïi thuø thaéng. Kinh: “Laïi nhö chuùng sinh phaùt khôûi nghieäp yù. Vì vaäy chuùng sinh phaùt khôûi caùc nghieäp. Nhö vaäy, trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai phaùt khôûi nghieäp yù bieán hoùa. Do ñoù, vì muoán tuyeân thuyeát caùc phaùp ñoái trò vôùi nghieäp yù cuûa hoï, Nhö Lai ñaõ laøm saùng toû danh töø-caâu vaên, baøi vaên maø caùc chuùng sinh öa chuoäng. Duøng söùc maïnh cuûa phöông tieän kheùo leùo aáy maø daãn daét caùc chuùng sinh khieán cho hoï tieán vaøo Thaùnh giaùo ñaït ñöôïc thaønh thuïc vaø giaûi thoaùt”. Luaän: Trong ñoaïn kinh naøy chæ roõ veà yù hoùa phaùt khôûi trong töôùng cuûa nghieäp yù bieán hoùa. Trí Thaønh sôû taùc töông öng vôùi nghieäp yù, coù theå phaùt khôûi hai nghieäp thaân vaø ngöõ, caên cöù theo duïng maø noùi laø phaùt khôûi nghieäp yù. Hoaëc yù nghieäp naøy do trí phaùt khôûi cho neân goïi laø phaùt khôûi yù nghieäp, vì coù khaû naêng giaùo hoùa, hoaëc töôùng phaàn cuûa trí hieän baøy gioáng yù nghieäp kia. Nghieäp yù bieán hoùa naøy vì muoán tuyeân thuyeát caùc phaùp ñoái trò vôùi yù

nghieäp kia, nghóa laø noùi phaùp ñoái trò vôùi caùc haønh ñoäng cuûa höõu tình. Phaùp ñaõ giaûng noùi naøy laø laáy danh töø-caâu, chöõ-baøi vaên laøm töï taùnh, cho neân laøm saùng toû danh töø-caâu-chöõ-baøi vaên. Ñöùc Nhö Lai tuøy theo söï vieäc maø caùc höõu tình öa thích, vì hoï giaûng noùi danh töø-baøi vaên..., khieán hoï caûm thaáy meán thích ñeå phaùt sinh ñoái trò. Ñoù laø hieän roõ nghieäp yù bieán hoùa trong töôùng phaàn treân trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai, phaùt sinh danh töø-baøi vaên..., dieãn noùi phaùp ñoái trò caùc nghieäp cuûa höõu tình. Do naêng löïc aáy, khieán cho töï taâm cuûa caùc höõu tình bieán hieän gioáng nhö phaùp maø Phaät ñaõ giaûng noùi, vì vaäy hoï naûy sinh söï aùi moä saâu xa phaùt sinh ñoái trò, cho neân goïi laø phaùt khôûi nghieäp yù. Kinh: “Laïi nhö chuùng sinh nhaän laõnh nghieäp yù. Vì vaäy chuùng sinh nhaän laõnh moïi thöù khoå-vui. Nhö vaäy, trí Thaønh sôû taùc cuûa Nhö Lai tieáp nhaän nghieäp giaùo hoùa cuûa yù. Do vaäy, Nhö Lai ñoái vôùi nhöõng söï vieäc xaùc ñònh-khoâng xaùc ñònh-hoûi laïi-thieát laäp ghi nhaän hay ghi nhaän rieâng bieät maø tuøy theo söï thích hôïp cuûa chuùng sinh tieáp nhaän caùc nghóa cuûa quaù khöù- vò lai vaø hieän taïi. Duøng söùc maïnh cuûa phöông tieän kheùo leùo aáy maø daãn daét chuùng sinh, khieán cho hoï tieán vaøo Thaùnh giaùo, ñaït ñöôïc thaønh thuïc vaø giaûi thoaùt”. Luaän: Trong ñoaïn kinh naøy chæ roõ veà yù hoùa tieáp nhaän trong nôi töôùng cuûa nghieäp yù bieán hoùa. Thoï töông öng vôùi tö duy, coù theå laøm ñoäng taâm khieán cho caûm nhaän khoå-vui, cho neân noùi laø tieáp nhaän nghieäp yù. Trí Thaønh sôû taùc töông öng vôùi tö duy cho neân coù theå khôûi hieän

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 6 345

giaùo hoùa, goïi laø nghieäp yù bieán hoùa. Nghieäp yù bieán hoùa hieän baøy trong töôùng phaàn cuûa thaønh sôû taùc trí goïi laø nghieäp yù haønh hoùa. Ñoái vôùi boán loaïi ghi nhaän-hoûi vaø ghi nhaän rieâng bieät tuøy theo nhöõng ñieàu thích hôïp bieát roõ raøng taát caû caùc caâu hoûi ñuùng nhö thaät roài, tieáp nhaän nghóa lyù veà loâ löôïng caùc phaùp trong ba ñôøi vaø bieát roõ raøng ñuùng nhö thaät. Moãi töï theå ñeàu nhaän bieát ñuùng nhö thaät roài, tuøy theo söï thích hôïp maø ghi nhaän rieâng bieät taát caû khoâng coù gì traùi ngöôïc. Noùi boán loaïi ghi nhaän laø: 1. Ghi nhaän toaøn boä. 2. Ghi nhaän phaân bieät. 3. Ghi nhaän hoûi laïi. 4. Ghi nhaän baèng im laëng maø gaùc laïi. Ghi nhaän toaøn boä laø nhö coù ngöôøi hoûi: Taát caû söï soáng chaéc chaén laø tieâu maát chaêng? Phaät, Phaùp, Taêng baûo laø ruoäng phöôùc toát ñeïp chaêng? Caùc caâu hoûi nhö vaäy, caàn phaûi ghi nhaän toaøn boä, vì nghóa naøy laø quyeát ñònh”. Ghi nhaän phaân bieät laø nhö coù ngöôøi hoûi: Moïi thöù tieâu maát thì chaéc chaén ñöôïc sinh ra laïi khoâng? Phaät-Phaùp-Taêng baûo chæ coù moät chaêng? Vôùi nhöõng caâu hoûi nhö vaäy, caàn phaûi phaân bieät ghi nhaän, vì nghóa naøy khoâng nhaát ñònh”. Ghi nhaän hoûi laïi laø nhö coù ngöôøi hoûi: Boà-taùt möôøi ñòa laø cao hay- thaáp? Phaät-Phaùp-Taêng baûo laø hôn hay keùm? Vôùi nhöõng caâu hoûi nhö vaäy caàn phaûi ghi nhaän vaø hoûi laïi: OÂng muoán hoûi gì? Ghi nhaän baèng im laëng maø gaùc laïi nhö coù ngöôøi hoûi: Taùnh thaät coù cuûa ngaõ laø thieän hay laø aùc? Con cuûa Thaïch nöõ maøu ñen hay traéng? Vôùi nhöõng caâu hoûi nhö vaäy caàn phaûi im laëng maø gaùc laïi khoâng

caàn phaûi ghi nhaän vì chæ laø hyù luaän daøi doøng. Neân bieát raèng trong naøy thaân-ngöõ nghieäp giaùo hoùa, hoaëc töông öng vôùi töï thaân, hoaëc töông öng vôùi thaân ngöôøi khaùc, hoaëc khoâng töông öng vôùi nghieäp bieán hoùa cuûa yù, hoaëc chæ töông öng vôùi mình vaø ngöôøi. Bôûi vì nghieäp naøy chính laø giaûi thích ba loaïi thaàn bieán, laø thaàn bieán veà thaàn thoâng-thaàn bieán veà khuyeân daïy vaø thaàn bieán veà kyù thuyeát. Nghieäp bieán hoùa naøy cuûa Phaät ñoái vôùi taát caû chuûng loaïi luoân luoân ñi theo khoâng theå nghó baøn ñöôïc, bôûi vì taùc duïng vaø soá löôïng coõi nöôùc sai bieät khoâng theå nghó baøn. Vì coâng duïng lôïi ích cho höõu tình luoân vaän chuyeån khoâng möøng cho neân khoâng theå nghó baøn ñöôïc. Taát caû Nhö lai duøng ba loaïi hoùa nghieäp, vì muoán thaønh thuïc cho höõu tình laø ñaàu tieân, cho neân goïi laø phöông tieän thieän xaûo baäc nhaát.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 6 346

Do ñoù, Kheá Kinh: Phaät Theá Toân goïi laø vò thuoác ñaïi trí, coù theå chöõa laønh taát caû beänh phieàn naõo. Kinh: “Baáy giôø, Ñaïi Boà-taùt Dieäu Sinh baïch Phaät: Theá Toân! Chæ moät mình Nhö Lai ôû trong phaùp giôùi thanh tònh thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo trí, caùc Boà-taùt cuõng coù theå thöïc hieän ñöôïc nhö vaäy? Phaät baûo Boà-taùt Dieäu Sinh: Boà-taùt cuõng coù khaû naêng thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo trí”. Luaän: Nay döïa vaøo söï thoï duïng, hoøa hôïp moät vò theo trí ñeå hoûi. Tröôùc ñaây, bieän luaän veà Phaät ñòa chæ noùi veà Theå phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai chæ laø moät vò. Göông trí..., cuûa Phaät ôû trong söï thoï duïng hoøa hôïp moät vò khoâng heà haønh ñoäng vaø khoâng heà taïo taùc. Boà-taùt Dieäu Sinh coù yù ngôø vöïc veà ñieàu naøy, laø chæ coù Nhö Lai hay cuõng chung cho caû Boà-taùt, vì theá neâu leân caâu hoûi naøy. Hoaëc tröôùc kia chæ noùi coù naêm loaïi phaùp thaâu nhieáp quaû vò Ñaïi giaùc. Theå cuûa phaùp giôùi thanh tònh chæ laø moät vò. Göông trí döïa vaøo phaùp giôùi aáy maø duyeân hôïp, döïa vaøo phaùp giôùi aáy maø sinh khôûi, khoâng coù phaân bieät, cho neân cuõng chæ coù moät töôùng. Trí Bình ñaúng taùnh duyeân chung caû Chaân nhö, lìa hai phaân bieät, cuõng chæ coù moät töôùng. Hai trí coøn laïi vì laøm lôïi ích cho chuùng sinh, cuõng döïa vaøo Chaân nhö, khoâng phaân bieät rieâng khaùc, cuõng chæ coù moät töôùng. Nhö vaäy, chæ coù Phaät thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo trí, cho neân khoâng chung vôùi quaû vò khaùc. Vì muoán bieát chaéc chaén cho neân ñaët ra caâu hoûi naøy. Trong naøy ñaõ noùi, ñoái vôùi phaùp giôùi thanh tònh thì söï thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo trí ñuû chöùng toû raèng, nôi khaùc khoâng coù söï thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo trí. Coù theå thoï duïng nhöõng gì thích öùng thoï duïng hoøa hôïp moät vò trong caûnh giôùi Chaân nhö cho neân goïi laø thoï duïng. Cuøng chung moät vieäc cho neân goïi laø hoøa. Tuy cuøng moät vieäc nhöng coù luùc laïi ly bieät laø vì bieåu hieän trong ñoù thöôøng khoâng ly bieät. Laïi noùi hôïp cuøng naêng duyeân vaø sôû duyeân, bình ñaúng vaø bình ñaúng tuyeät ñoái hoøa hôïp khoâng ly bieät. Vò coù nghóa laø chaéc thaät, töùc laø sôû thoï duïng vaø sôû duyeân cuøng moät vò Chaân nhö cuûa phaùp giôùi. Söï nghóa laø duïng söï. Trí töùc laø trí cuûa naêng thoï duïng, ñích thöïc nhaän laáy göông trí vaø trí Bình ñaúng taùnh, nhaän laáy caû hai trí coøn laïi, vì phaàn nhieàu duyeân vaøo Chaân nhö. Hoaëc moät vò laø trí cuûa naêng thoï

duïng khoâng phaân bieät. Söï laø quaû, duyeân vaøo phaùp giôùi thanh tònh maø sinh khôûi. Hoaëc naêng thoï duïng töùc laø xaû thoï, khoâng khoå-khoâng vui maø bình ñaúng moät loaïi, cho neân goïi laø moät vò. Söï laø quaû. Chính quaû naøy töông öng vôùi trí vieân caûnh..., do naêng löïc cuûa quaû ñoù naûy sinh cho neân goïi laø

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 6 347

quaû kia. Hoaëc laø haønh xaû khoâng coù töôùng coâng duïng, baát cöù ôû ñaâu cuõng moät vò maø chuyeån bieán. Trí cuûa naêng thoï duïng goïi laø trí söï. Hoaëc laø trí töï coù theå laõnh thoï Theå cuûa mình, cho neân goïi laø thoï duïng. Hai loaïi mình-ngöôøi vì khoâng coù phaân bieät cho neân noùi laø moät vò. Söï laø quaû laø thuaän theo caùc nhaân duyeân, xa lìa hai töôûng, maø luoân luoân chuyeån bieán maõi. Boà-taùt cuõng coù theå nhö vaäy, trong naøy noùi thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï trí khoâng phaûi rieâng moät mình Nhö Lai. Neáu caùc Boà-taùt cuõng coù theå nhö vaäy thì taïi sao chæ noùi coù naêm loaïi phaùp thaâu nhieáp quaû vò Ñaïi giaùc? ÔÛ ñaây yù noùi, Phaät ñòa chæ thuoäc veà naêm phaùp maø khoâng noùi naêm phaùp chæ coù naêm phaùp naøy thaâu nhieáp khoâng noùi laø naêm phaùp chæ thaâu nhieáp Phaät ñòa, maø cuõng coù theå thaâu nhieáp caùc ñòa Boà-taùt. Kinh: “Boà-taùt Dieäu Sinh laïi baïch Phaät: Nhöõng Boà-taùt naøo ñöôïc thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí?. Phaät baûo Boà-taùt Dieäu Sinh: Boà-taùt chöùng ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh. Do Boà-taùt kia töø trong phaùp Voâ sinh, luùc ñaït ñöôïc Nhaãn giaûi ñaõ ñoái trò hai töôûng. Vì loaïi tröø hai loaïi töôûng veà mình-ngöôøi cho neân taâm ñöôïc bình ñaúng. Töø ñoù trôû leân caùc Boà-taùt kia, yù töôûng phaân bieät veà mình-ngöôøi khoâng coøn hieän tieàn nöõa, ñöôïc thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí”. Luaän: Vì chæ roõ Boà-taùt chöa chöùng ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh cuûa Ñaïi thöøa, hoaëc Boà-taùt coøn truù trong coâng duïng coù ñaïo gia haïnh, cho neân chöa coù thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí. Laïi hoûi: Nhöõng Boà-taùt naøo ñöôïc thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí? Ñaùp: Ñoù laø Boà-taùt ñaõ chöùng ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh. Nghóa laø Boà-taùt töø ñòa thöù nhaát trôû leân, chöùng ñöôïc hai Khoâng, ñaõ hieän baøy Chaân nhö, quaùn saùt taát caû phaùp trong bieán keá sôû chaáp vôùi baûn taùnh khoâng sinh, cuõng khoâng dieät, xöa nay vaéng laëng yeân tónh laø töï taùnh Nieát-baøn, cho neân ñöôïc thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí, chaúng phaûi nhö haøng Nhò thöøa kieán ñaïo-hieän quaùn, chæ chöùng Sinh Khoâng maø hieån baøy ñöôïc Chaân nhö, chöù chöa chöùng Phaùp Khoâng ñeå hieån baøy veà Chaân lyù chöa coù naêng löïc hieän quaùn caùc phaùp bình ñaúng ñeå thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo trí-söï. Boà-taùt ñòa tieàn cuõng chöa coù theå chöùng ngoä, chöa thaáy ñöôïc Chaân nhö hoøa hôïp moät vò vì trí Bình ñaúng taùnh chöa hieän haønh. Coù thuyeát cho laø: Töø, Boà-taùt ñòa thöù nhaát trôû leân laïi coù ba loaïi: 1. Môùi phaùt taâm laø ôû ñòa thöù nhaát, ñaõ vaøo Kieán ñaïo chaùnh taùnh ly sinh, taâm chaân voâ laäu baét ñaàu hieän haønh.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 6 348

2. Ñaõ tu haønh: Nghóa laø saùu ñòa treân ñaõ ñöôïc Tu ñaïo vì tu haønh tinh tieán. 3. Khoâng thoái chuyeån, nghóa laø ba ñòa treân, Tu ñaïo ñaõ vieân maõn, xa rôøi caùc

coâng duïng, khoâng coøn ñaïo gia haïnh, töï nhieân hieän tieàn, taát caû phieàn naõo hoaøn toaøn khoâng coøn daáy khôûi, moãi moãi nieäm ñeàu tinh tieán thuø thaéng, khoâng coøn thoaùi chuyeån. ÔÛ ñaây, chæ choïn laáy töø taùm ñòa trôû leân, quaùn saùt taát caû phaùp xöa nay khoâng sinh, hieän taïi cuõng khoâng khôûi, ñöôïc Nhaãn baäc thöôïng luoân luoân thanh tònh, luoân phaùt khôûi voâ laäu, chuyeån bieán töï nhieân. Vì ñöôïc nhö vaäy cho neân noùi laø chöùng ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh. Nhö Kheá Kinh: Taùm ñòa trôû leân, caùc chuùng Boà-taùt ñaõ taùch lìa töôûng phaùp, cho neân khoâng coù ngaõ vaø ngaõ sôû. Quaùn saùt taát caû phaùp khoâng phaûi laø thöôøng maø voâ thöôøng-khoâng sinh-khoâng khôûi, mình-ngöôøi ñeàu bình ñaúng. Cho ñeán noùi roäng. Do ñöôïc ñoái trò hai töôûng töï nhieân, baát cöù ôû ñaâu ñeàu coù taâm bình ñaúng. Töø ñaây trôû leân vì ñaõ lìa hai töôûng, taùch khoûi caùc coâng duïng vaø gia haïnh, luoân luoân voâ laäu, raát thanh tònh, cho neân trí khoâng coøn phaân bieät maø ñaõ ñöôïc töï taïi, chuyeån bieán töï nhieân, môùi ñöôïc goïi laø thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí. Boà-taùt ñòa thöù nhaát tuy ñaõ chöùng ñöôïc bình ñaúng giöõa mình vaø ngöôøi, nhöng vaãn coøn coù duïng coâng, taùc yù gia haïnh, vì chöa thanh tònh cho neân chöa kieán laäp. Kinh: “Boà-taùt Dieäu Sinh laïi baïch Phaät: Ngöôõng mong Nhö Lai noùi roäng baèng thí duï, ñeå cho caùc Boà-taùt ñeàu ngoä ñöôïc nghóa raát saâu xa, tuøy theo duyeân maø giaùo hoùa, tuyeân döông roäng raõi truyeàn baù khaép nôi khieán cho chuùng sinh ñöôïc nghe, ñeàu mau chöùng ngoä phaùp Nhaãn voâ sinh”. Luaän: Boà-taùt Dieäu Sinh muoán cho nghóa treân ñöôïc saùng toû, deã nhaän thaáy nhôø caùch thí duï ñeå sau khi nghe phaùp naøy, caùc Boà-taùt ñaït ñöôïc nghóa raát saâu xa, chöùng ñöôïc nhaãn voâ sinh, cho neân laïi thænh hoûi. Kinh: “Phaät baûo Boà-taùt Dieäu Sinh: Ví nhö trôøi Ba möôi ba chöa ñi vaøo khu röøng taïp, cho neân cuoái cuøng khoâng theå thoï duïng söï hoøa hôïp ñoái vôùi söï, hoaëc caûm nhaän veà voâ ngaõ, ngaõ sôû. Neáu vaøo röøng taïp thì khoâng coøn phaân bieät maø tuøy yù thoï duïng, do khu röøng taïp aáy coù ñöùc nhö vaäy, coù khaû naêng khieán cho chö Thieân ñi vaøo khu röøng naøy thì thoï duïng hoøa hôïp ñoái vôùi quaû baùo cuûa caùc coõi trôøi, hoaëc söï- hoaëc caûm nhaän, khoâng coù gì tö duy. Nhö vaäy, neáu chöa chöùng ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh thì Boà-taùt roát cuoäc khoâng coù khaû naêng ñaït ñöôïc taâm bình ñaúng vaø xaû bình ñaúng, cho

neân khoâng coù gì khaùc bieät vôùi taát caû Thanh vaên-Ñoäc giaùc, vì coøn coù hai töôûng. Boà-taùt ñoù khoâng theå an truù trong söï thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí. Neáu ñaõ chöùng ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh vaø vì töø heát hai töôûng maø ñaït ñöôïc taâm bình ñaúng thì seõ khaùc vôùi Thanh vaên-Ñoäc giaùc. Nhôø coù taâm bình ñaúng, maø coù theå an truù buoâng xaû, thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí”. Luaän: Trôøi Ba möôi ba coù moät khu röøng taïp, hieän ra do söï hoøa hôïp trong naêng löïc phöôùc baùo cuûa chö Thieân, khieán chuùng chö Thieân khoâng cö nguï ôû khu röøng naøy, vì söï caûm nhaän khoå vui ôû cung ñieän hôn keùm ñeàu khaùc nhau, vì coøn coù söï thoï duïng sai bieät cuûa ngaõ vaø ngaõ sôû. Neáu ôû khu röøng naøy thì hoaëc söï-hoaëc caûm nhaän ñeàu khoâng coù hôn keùm, ñeàu cuøng

chung moät vò Voâ ngaõ-ngaõ sôû tuyeät vôøi nhaát hoøa hôïp thoï duïng coù theå khieán cho bình ñaúng. Vì hoøa hôïp thoï duïng cho neân goïi laø röøng taïp. Ñaây laø do chö Thieân ñeàu tu taäp bình ñaúng, do söùc taêng thöôïng hoøa hôïp cuûa nghieäp phöôùc, laøm cho thöùc A-laïi-da cuûa chö Thieân kia bieán hieän ra khu röøng naøy ñeàu cuøng nôi cö truù, cuøng luùc vaø cuøng moät töôùng traïng. Do söùc taêng thöôïng cuûa khu röøng naøy khieán cho chuyeån thöùc cuûa caùc trôøi kia cuõng cuøng bieán hieän, tuy cuøng thoï duïng nhöng hoï cho laø khoâng khaùc bieät. Nhö vaäy, Boà-taùt ñòa tieàn vaø haøng Nhò thöøa, chöa chöùng ñöôïc hai Khoâng ñeå hieån baøy Chaân nhö cuøng phaùp Nhaãn voâ sinh, coøn coù chaáp khaùc nhau veà Kieán ñaïo ñoaïn, chöa xa rôøi hai töôûng khaùc nhau giöõa mình vaø ngöôøi, chöa ñaït ñöôïc taâm bình ñaúng veà thoï-xaû töông öng vôùi trí Bình ñaúng taùnh voâ laäu. Hoaëc coøn haønh xaû cho neân khoâng theå an truù trong söï thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí. Coù nghóa laø baûy ñòa trôû xuoáng, Boà-taùt coøn coù duïng coâng, coøn coù ñaïo gia haïnh, coøn coù phieàn naõo vi teá hieän haønh, cho neân chöa thanh tònh, chöa ñaït ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh tuøy yù vaän duïng, trí Dieäu quaùn saùt töông öng vôùi bình ñaúng, hoaëc laø taâm-hoaëc laø xaû, cho neân khoâng coù naêng löïc an truù thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí. Kinh: “Laïi nöõa, naøy Boà-taùt Dieäu Sinh! Ví nhö raát nhieàu doøng soâng lôùn nhoû chöa ñoå vaøo bieån caû, thì moãi doøng soâng ñeàu döïa vaøo moãi loaïi nöôùc khaùc nhau vôùi löôïng nöôùc ít. Löôïng nöôùc coù theâm-bôùt, tuøy thuoäc vaøo söï vaän chuyeån nöôùc, taïo ra moãi loaïi nöôùc ñeàu khaùc nhau, moät phaàn ít nöôùc töïa vaøo nhau ñeå duy trì sinh maïng cuûa thuûy toäc. Neáu caùc doøng

nöôùc ñoå vaøo bieån caû thì khoâng coù nôi nöông töïa rieâng bieät nöõa, nöôùc khoâng khaùc nhau, nöôùc khoâng coù haïn löôïng nöôùc, khoâng coù theâm bôùt, maø laøm thaønh nghieäp roäng lôùn döïa vaøo nhau ñeå, duy trì sinh maïng cuûa thuûy toäc. Nhö vaäy, neáu Boà-taùt chöa chöùng nhaäp bieån caû phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai, thì moãi Boà-taùt ñeàu nöông töïa rieâng bieät vaøo trí khaùc nhau- trí ít vaø trí coù theâm bôùt. Tuøy thuoäc vaøo nghieäp trí cuûa moãi Boà-taùt ñaõ maø laøm thaønh coâng haïnh khaùc bieät. Moät phaàn ít chuùng sinh döïa vaøo trí, maø thieän caên ñöôïc thaønh thuïc. Neáu Boà-taùt ñaõ chöùng nhaäp bieån caû phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai, thì khoâng coøn choã döïa rieâng bieät nöõa, trí khoâng coù khaùc bieät, trí khoâng coù haïn löôïng, trí khoâng coù theâm bôùt, thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí, laø nôi nöông töïa cho voâ löôïng chuùng sinh ñöôïc thaønh thuïc thieän caên cuûa mình”. Luaän: Caùc doøng soâng lôùn, nghóa laø boán con soâng lôùn nhö Haèng haø... Caùc doøng soâng nhoû, nghóa laø caùc soâng nhoû khaùc. Chöa ñoå vaøo bieån caû moãi soâng ñeàu coù choã nöông töïa rieâng, laø moãi moãi soâng nöông töïa vaøo caùc ñòa phöông. Nöôùc khaùc laø nöôùc trong-ñuïc vaø nöôùc tro, nöôùc toát khaùc nhau. Nöôùc ít laø so vôùi bieån caû. Nöôùc coù theâm-bôùt laø do söï khaùc nhau theo luùc möa ít, möa nhieàu. Tuøy thuoäc vaøo nghieäp nöôùc ñaõ taïo, maø moãi thöù ñeàu khaùc nhau, töùc laø caùc söùc maïnh veà söï boác hôi, vò nöôùc, söï thaønh thuïc coù khaùc nhau. Moät phaàn ít nöôùc laøm

nôi nöông töïa duy trì sinh maïng cuûa thuûy toäc laø moät soá ít vôùi dung löôïng nöôùc ít, laøm nôi nöông töïa, duy trì söï soáng cho chuùng sinh loaøi thuûy toäc. Neáu caùc doøng soâng ñeàu ñoå vaøo bieån caû thì khoâng coù choã töïa rieâng bieät laø so vôùi tröôùc ñaõ noùi, taát caû ñeàu ngöôïc laïi, cho neân bieát. Töôùng cuûa bieån roäng lôùn laøm nôi nöông töïa duy trì, laø döïa vaøo soá löôïng roäng lôùn maø noùi. Nhö vaäy, Boà-taùt chöa chöùng nhaäp bieån caû phaùp giôùi cuûa Nhö Lai, laø chöa chöùng ñöôïc phaùp giôùi thanh tònh cuûa chö Phaät cho neân moãi Boà- taùt ñeàu coù choã döïa rieâng bieät, vì ñeàu coù moãi Ñöùc Nhö Lai rieâng bieät laøm nôi nöông töïa. Trí khaùc bieät, laø moãi Boà-taùt ñeàu coù moãi kieán giaûi, ñaõ tu taäp hoaøn thaønh toát ñeïp rieâng bieät. Trí ít, laø so saùnh vôùi trí Phaät. Trí coù theâm-bôùt laø caùc ñòa cuøng so saùnh coù söï hôn keùm, vaø cuøng so saùnh choã hôn keùm cuûa Ñònh.

Tuøy thuoäc vaøo nghieäp trí cuûa moãi Boà-taùt maø laøm thaønh coâng haïnh khaùc nhau, vì caùc Boà-taùt ñeàu quyeát ñònh veà soá löôïng rieâng bieät, cho neân choã taïo taùc ñeàu khaùc nhau. Tuøy vaøo uy löïc thaéng giaûi cuûa caùc Boà-taùt khi duyeân vôùi caûnh giôùi höõu tình, coù theå coù nhöõng ñieàu ñöôïc taïo taùc. Neáu vöôït qua söï kieän naøy thì khoâng chuyeån bieán, cho neân moãi haïnh tu taäp ñeàu khaùc nhau. Moät phaàn ít chuùng sinh, laø soá ít-löôïng keùm laøm nôi nöông töïa cho vieäc thaønh thuïc caùc thieän caên, vì naêng löïc taêng thöôïng cuûa caùc Boà-taùt, tuøy thuoäc töøng phaàn, khieán cho thieän caên cuûa ngöôøi khaùc ñöôïc thaønh thuïc. Ñònh cuûa caùc Boà-taùt ñeàu so saùnh vôùi ñònh cuûa Nhö Lai, vì soá löôïng ít cho neân vieäc laøm lôïi ích cho caùc höõu tình cuõng ít. Neáu Boà-taùt ñaõ chöùng ñöôïc bieån caû phaùp giôùi cuûa Nhö Lai thì ñaõ chöùng ngoä ñöôïc phaùp giôùi thanh tònh cuûa chö Phaät khoâng coøn choã töïa rieâng bieät, laáy Chaân nhö thanh tònh laøm nôi nöông töïa. Trong caûnh giôùi voâ laäu, khoâng theå kieán laäp söï dò bieät giöõa chö Phaät, huoáng laø Boà-taùt. Trí khoâng coù sai bieät laø trí vieân caûnh..., ñeàu laø töông töï, vì khoâng coù phaân bieät sai khaùc giöõa mình vaø ngöôøi. Trí khoâng coù haïn löôïng, laø thaáu suoát voâ bieân caûnh ñaõ ñöôïc nhaän bieát. Trí khoâng coù theâm bôùt laø bình ñaúng thanh tònh, vì nhaän bieát truøm khaép caûnh giôùi khoâng coù ít-nhieàu. Thoï duïng hoøa hôïp moät vò theo söï-trí, laø taát caû vieäc laøm cuøng vôùi trí bình ñaúng..., ñeàu gioáng nhau. Voâ löôïng chuùng sinh, laø hoaëc veà soá, hoaëc veà löôïng ñeàu laø voâ löôïng; phöôùc ñöùc-trí-tueä ñeàu khoâng cuøng taän, vì tö löông ñeàu bình ñaúng. Do Boà-taùt ñaõ chöùng ñöôïc Phaùp thaân, ñi tôùi taän cuøng giôùi haïn sinh töû, laø nôi nöông töïa cho taát caû höõu tình, thaønh thuïc ñöôïc thieän caên. Coù sai bieät giöõa hai thí duï tröôùc vaø sau. Nghóa laø, thí duï tröôùc thì noùi caùc Boà-taùt chöa ngoä nhaäp-ñaõ ngoä nhaäp, hoaëc ñòa Hoan hyû, hoaëc ñòa Baát ñoäng. Trong thí duï veà bieån caû sau laïi noùi caùc Boà-taùt chöa nhaäp-ñaõ nhaäp hoaëc ñòa Baát ñoäng, hoaëc ñòa Nhö Lai. Coù nghóa nöõa: Caû hai thí duï ñeàu noùi Boà-taùt chöa chöùng ñaéc-ñaõ chöùng ñaéc phaùp Nhaãn voâ sinh. Thí duï tröôùc thì noùi coâng ñöùc truø maät cuûa Boà-taùt duï nhö röøng taïp. Trong thí duï sau thì noùi coâng ñöùc cuûa Boà-taùt laø voâ taän, ví duï nhö bieån caû.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.